શ્રી શત્રુંજય – મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ – ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન વિશારદ

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

એનરોલમેન્ટ નંબર ______ ૫ ઓક્ટોબર – ૨૦22 ગામ ______

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	ગાય ના દુધ
(૨)	ક્રિયા
(૩)	વિશેષ ધર્મ
(૪)	સોમચંદ્ર
(૫)	ભવસત્તામિયા
(૬)	વિદ્યાદેવી
(૭)	મિથ્યાદૃષ્ટિ
(૮)	પુણ્ય
(૯)	ગર્ભજ મનુષ્ય
(૧૦)	સિદ્ધરાજે
(૧૧)	યોગ
(૧૨)	અસદ્ગુરુ
(૧૩)	અચક્ષુદર્શન
(૧૪)	ભૂમંડલ
(૧૫)	ચૈત્યવાસ
(૧૬)	આહારક
(૧૭)	ચારિત્ર મોહનીય
(૧૮)	ત્રિભુવનપાળ ચૈત્ય
(૧૯)	પગ
(૨૦)	લોકપાલ

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	સંજ્વલન લોભ
(૨)	રાજા - મહારાજા
(૩)	પરભાવ
(૪)	પ્રથમ ત્રણ
(૫)	દૃષ્ટિ
(૬)	આગમ પ્રણિત
(૭)	ઉપયોગ
(૮)	જયસિંહ સૂરિ
(૯)	ઉપશમ શ્રેણી
(૧૦)	સમયશ્રી
(૧૧)	પાંચમા - છઠ્ઠા
(૧૨)	મોહ - જનિત
(૧૩)	પાપોદયે
(૧૪)	ચતુર્ગતિમય
(૧૫)	સિદ્ધહેમ

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	ત્યાગ થી
(૨)	રાજહંસ
(૩)	કરનારા
(૪)	પણ

(૫)	બાકી ના
(૬)	પ્રસન્ન થાઓ
(૭)	સૂત્ર માં
(૮)	ભાર્યા / સ્ત્રી
(૯)	ચાર વખત
(૧૦)	અગ્યાર
(૧૧)	આનંદ
(૧૨)	ભય / મુશ્કેલી
(૧૩)	સર્વાર્થ સિદ્ધ દેવલોક
(૧૪)	મગ્ન / લીન થાય છે
(૧૫)	અજ્ઞાન
(૧૬)	દેવેન્દ્ર
(૧૭)	પ્રાપ્ત કરે છે
(૧૮)	કાળ કરી ને
(૧૯)	ઇરિદ્ગત નગર ને
(૨૦)	હિતૈષી

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૮	(૬)	૨
(૨)	૯	(૭)	૧
(૩)	૭	(૮)	૩
(૪)	૫	(૯)	૬
(૫)	૧૦	(૧૦)	૪

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૨૦
(૨)	૧૩
(૩)	૧૫
(૪)	૩૫૧૭
(૫)	૨
(૬)	૧૧
(૭)	૧૧૬૯
(૮)	૧૫
(૯)	૫૬
(૧૦)	૨૧

પ્રશ્ન-૬ ✓ કે × / પ્રશ્ન-૭ આ ક્યા પાને છે

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ ક્યા પાને છે
(૧)	×	(૧)	૧૩
(૨)	×	(૨)	૨૨
(૩)	✓	(૩)	૧૦
(૪)	✓	(૪)	૧૪
(૫)	✓	(૫)	૭
(૬)	✓	(૬)	૧૨
(૭)	×	(૭)	૨૨
(૮)	✓	(૮)	૨
(૯)	×	(૯)	૧૯
(૧૦)	×	(૧૦)	૨૩

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન - ૮

૧. પદાર્થ ના સામાન્ય ધર્મ ને જાણવાની જીવ ની શકિત તે દર્શન છે. દર્શન ચાર પ્રકાર ના છે.
૧. ચક્ષુદર્શન — ચક્ષુવડે પદાર્થ ના ----- (૨) અચક્ષુ દર્શન — ચક્ષુ સિવાયની ચાર ઇન્દ્રિય અને મ૰ વડે પદાર્થ ના ----- (૩) અવધિદર્શન — મર્યાદા માં રહેલા રૂપી પદાર્થો ના સામાન્ય ધર્મ ને ઇન્દ્રિ મન વિના જાણવાની શકિત તે --- (૪) કેવલ દર્શન — આત્મા થી લોક-અલોક ના ત્રણકાળ ના સર્વ રૂપી-અરૂપી દ્રવ્યો ના સામાન્ય ધર્મ ને સમકાળે જાણવાની જીવ ની શકિત તે કેવલ-દર્શન છે. એવા ચાર પ્રકાર ના પદાર્થ ના સામાન્ય ધર્મ ને જાણવાની જીવ ની શકિત તે દર્શન છે

૨. સોળ વિદ્યાદેવી ના નામ સાતમી ગાથા માં છે. રોહિણી, પ્રજ્ઞપ્તિ, વજ્રશૃંખલા, વજ્રાંકુશી, અપ્રતિચક્રા, પુરુષદત્તા, કાલી, મહાકાલી, ગૌરી, ગાંધારી, સર્વાસ્ત્રા, મહાજ્વાલા, માનવી વૈરોટ્યા, અચ્છુપ્તા, માનસી અને મહામાનસી એ સોળ વિદ્યાદેવીઓ છે એમનુ કામ બધા નું રક્ષણ કરવાનું છે.

૩. ઉપશમશ્રેણી — એક માર્ગ માં સાધક ઉપશમ સમ્યકત્વ થી મોહનીયાદિ કર્મો ને દબાવતો ઉપશમાવતો જાય છે. આ માર્ગ ને ઉપશમશ્રેણી કહેવાય છે. પૂર્વગત-શ્રુતજ્ઞાન ને ધારણ કરનાર અતિચાર રહિત ચારિત્ર નું પાલન કરનાર, પ્રથમ ના ત્રણ સંઘયણ માંથી એક કોઈ પણ સંઘયણયુક્ત એવા સાધુ મહાત્મા ઉપશમશ્રેણી ઉપર આરૂઢ થઈ શકે છે. ઉ.શ્રે. વાળો સાધક અપૂર્વાદિક ત્રણ ગુણસ્થાન માંથી એક-એક ગુણ૰ માં જાય છે. ઉપશાંત મોહ ગુણ૰ માં ચા૰ મો૰ ના ઉદય૰ પામી ને ઉ૰ મો૰ થી નીચે મિથ્યાત્વ ગુણ૰ માં પણ જાય છે. જીવ ને અનાદિ અનંત સંસાર પરિભ્રમણ કરતાં છતાં જે ઉપ૰ શ્રેણી હોય તો વધુ માં વધુ ચાર વખત હોય છે. ઉ. શ્રે૰ એક જીવ ને એક ભવ માં જો ઉત્કૃષ્ટ થી હોય તો બે વાર જ હોય છે. પરન્તુ ચરમ શરીરી છે તો તે ક્ષપકશ્રેણી કરે છે.

૪. ગુરુશ્રી જયસિંહ સૂરિ ના અંતરના આશિર્વાદ માંગી અનેક વિઘ્નો અને વિપત્તિઓ ની વચ્ચે પણ ઉપાધ્યાય વિજયચન્દ્ર મુનિ — સુખશીલતા કે સત્તા માં ચલાયમાન ન થયા. તેઓ તો આગમપ્રણિત સમાચારી ના સમર્થ પરિશોધક અને પથદર્શક હતા માટે જૈનશાસન ને શિથિલાચાર ની નાગચૂડ માંથી બચાવવા તેઓ મથી રહ્યા હતા. ન શુદ્ધ આહાર મળે ન શુદ્ધ ક્રિયા માં સાથ મળે, આવી પરિસ્થિતિ માં પણ ઉ. વિ. પાવાગઢ પધાર્યા. વીરપ્રભુ ના દર્શન કરી માસક્ષમણ તપ ની સાધના આદરી. શ્રી સીમંધરસ્વામી ના મુખે થી પ્રશંસા સાં૰ ચક્રેશ્વરીદેવી સ્વયં એમના દર્શન વંદન કરી ગુરુદેવ આપના હાથે શાસન નો ઉદ્યોત થવાનો છે માટે અનસન ન ક૰ બીજ જ દિવસે યશોધન શ્રાવક દ્વારા પારણું થયું. ગુરુ નો ઉપદેશ સાંભળી પ્રભાવિત થયો. અને એણે સ્વયં ગુરુદેવ ને વિધિપક્ષ સ્થાપવા આગ્રહ કર્યો. વિ.સં. ૧૧૬૯ માં આ૰ પદવી પ્રદાન કરી આર્યરક્ષિત નામ આપી વિધિપક્ષ ગ૰ ની સ્થાપના થઈ.

૫. પ્રભુ નેમિનાથ ભ૰ ની પ્રતિમા સામે રાત ના અખંડ છ કલાક ના સરસ્વતી ના ધ્યાન માત્ર થી દેવી પ્રસન્ન થઈ ગયા અને એમને સિદ્ધસારસ્વત થવા નું વરદાન આપ્યુ અને રાજા-મહારાજાઓ ને પ્રતિબોધવા ની શકિ અર્પણ કરી જીવન માં શાસ્ત્ર સર્જન નો પ્રારંભ થયો. શાસનદેવી ની કૃપા થી બે મંત્રો પણ મળ્યા. દિવ્ય ઔષધિયો તે તે રોગ ઉપર તત્કાલ અસર કરે એવી મળી. એ મંત્રો અને વિદ્યાઓ ભુલાઈ ન જાય માટે શાસ દેવી એ એમને અમૃત કમંડલ પી જવા કહ્યું. સમજ્ઞ, નિયમ અને અપવાદ ના જાણનારા એવા સોમ૰ મુનિ (હે૰ તેઓ તરત અમૃત ગટગટાવી ગયા. બન્ને મંત્રો મુનિ ની સ્મૃતિ માં જડાઈ ગયા. સિદ્ધહેમ વ્યાકરણ ની ર૰ સવા લાખ શ્લોક પ્રમાણ ગ્રંથ, સિદ્ધરાજ ના દ્વેષપાત્ર કુમારપાલ ને ત્રણ વખત અપમૃત્યુ થી બચાવી ગુજ૰ ના રાજા બનાવ્યા. એવી અનેક મંત્ર સિદ્ધિ પૂ. હેમચંદ્રાચાર્ય ની હતી